

ПРИКАЗ

г. Якутск

от «23» 01 2025 г.

№ 04-10/63

**Об утверждении положения городского этапа конференции «Барҕарыы»
среди обучающихся 5-11 классов общеобразовательных учреждений
городского округа «город Якутск»**

В целях развития у обучающихся 5-11 классов общеобразовательных учреждений городского округа «город Якутск» навыков научно-исследовательской, аналитической деятельности, популяризации и сохранения родного (якутского) языка, приказываю:

1. Организовать городской этап конференции «Барҕарыы» на якутском языке среди обучающихся 5-11 классов общеобразовательных учреждений городского округа «город Якутск» 1 февраля 2025 г. на базе МАОУ «Национальная политехническая общеобразовательная школа №2», МОБУ «Якутская городская национальная гимназия им. А.Г. и Н.К. Чиряевых», МОБУ «Средняя общеобразовательная школа №26 им. Е.Ю. Келле-Пелле»;

2. Утвердить положение городского этапа конференции «Барҕарыы» на якутском языке среди обучающихся 5-11 классов общеобразовательных учреждений городского округа «город Якутск» согласно приложению к настоящему приказу.

3. Руководителям общеобразовательных учреждений городского округа «город Якутск»:

2.1. организовать школьный этап конференции «Барҕарыы» среди обучающихся 5-11 классов в срок до 30 января 2025 г.;

2.2. обеспечить участие победителей и призеров школьного этапа конференции в городском этапе конференции «Барҕарыы».

4. Ответственность за проведение городского этапа конференции «Барҕарыы» возложить на Отдел общего образования МКУ «Управление образования городского округа «город Якутск» (Новгородова В.С.).

5. Контроль за исполнением приказа возложить на Ли-цай М.В., заместителя начальника МКУ «Управление образования городского округа «город Якутск».

Начальник

М.П. Петрова

**«Барҕарыы»
үөрэнээччилэр кэмпириэнсийэлэрин
Дьокуускай куораттаабы түһүмэбин тэрийии
БАЛАҤЫАНҤАТА**

Бу балаҕыанҤа «Барҕарыы» үөрэнээччилэр кэмпириэнсийэлэрин сыгалын, соруктарын, тэрээһин торумун, кыттыы бэрээдэгин чопчулуур (салгыы - Кэмпириэнсийэ). Кэмпириэнсийэ куораттаабы түһүмэбин Дьокуускай куорат уокуругун дьаһалтатын Үөрэххэ управлениета, «Барҕарыы» пуонда киинин быһаччы өйөбүллэринэн тэриллэр.

1. «Барҕарыы» кэмпириэнсийэ

сыала – чинчийэр үлэ нөнүө оҕо айар, ырытар, анаарар дьоҕурун, сахалыы сангарар-толкуйдуур сатабылын сайыннарыы.

соруктара – үөрэнээччилэр билим, култуура, общественность үлэһиттэрин кытта аһаҕастык сэлэргэхэр, бодоруһар эйгэтин тэрийии; төрөөбүт тыл туттуллар эйгэтин кэнэтии, сахалыы сана култууратын үрдэтии; билими киэн эйгэбэ сырдатты, тарҕатыы; анал экспертэр кыттыылаах үлэлэри үрдүк таһымнаахтык сыаналааһын, атын күрэхтэргэ талыы.

1.1. Кэмпириэнсийэ сылын аайы ытыллар уонна Саха Өрөспүүбүлүкэтин дьобурдаах оҕолорун өйүүр сүрүн тэрээһин ахсааныгар киирэр.

1.2. Кэмпириэнсийэ ытыллар тыла – сахалыы.

1.3. Кэмпириэнсийэ ытыллар былаанын, бырагыраамматын, тэрээһин таһымнаахтык аһарыгар сөптөөх дьаһаллары Тэрийэр кэмितिэт ылынар.

1.4. Кэмпириэнсийэ туһунан биллэрии yagu.ru, bargaryu.ru саайтарга тахсар.

1.5. Кэмпириэнсийэ түһүмэхтэрэ:

- куораттаабы түһүмэби 5-11 кылаас үөрэнээччилэригэр анаан куораттаабы үөрэҕири салаата тэрийэр (ахсынньы –тохсунньу)*;

- кэмпириэнсийэ өрөспүүбүлүкэтээби түһүмэбин 7-11 кылаастарыгар анаан Тэрийэр кэмितिэт ытар (олунньу);

- куораттаабы түһүмэх түмүгүнэн өрөспүүбүлүкэтээби түһүмэх кыттыылаахтара быһаарыллар;

- тэрийэр кэмितिэт онорбут ыңырыы испиһэҕэ кэмпириэнсийэбэ кыттарга көнүл биэрэр.

*5-6 кылаас үөрэнээччилэрэ куораттаабы түһүмэххэ эрэ кыттар кыахтаахтар, өрөспүүбүлүкэтээби түһүмэх 7-11 кылаас оҕолоругар ытыллар.

2. Кэмпириэнсийэ үлэтин хайысхалара*

Кэмпириэнсийэ үлэтин хайысхалара:

Тыл үөрэбэ

Педагогика уонна уйулҕа билимэ

Култуура уонна искусство

История

Кыраайы үөрэтин, айылҕаны харыстааһын
Биология уонна мэдиссиинэ
Математика
Физика, астрономия
Информатика, IT Технология
Химия
Тиэхиньикэ
Экономика, бэйэ онорон таһаарыы
*кэмпириэнсийэҕэ кыттыан баҕалаах оҕолор «Инникигэ хардыы»
кэмпириэнсийэҕэ кыттыбыт үлэлэрин сахалыы тылбаастаан кыттыахтарын сөп.

3. Кэмпириэнсийэни ытыты

3.1. Кэмпириэнсийэ оскуолатааҕы түһүмэҕин ахсынньы-тохсуньу ыйдарга ытытыллар. Оскуола иһинэн ытытыллыбыт түһүмэх кыайыылаахтара Кэмпириэнсийэ куораттааҕы түһүмэҕэр кыттар кыахтаналлар.

Кэмпириэнсийэ куораттааҕы түһүмэҕэ очнай (тус кыттыы) көрүнүнэн 2024 сылга тохсунньу ыйга ытытыллар.

3.2. Өрөспүүбүлүкэтээҕи түһүмэххэ очнай тус кыттыы (очнай) уонна анал быһаарыынан кэтэхтэн кыттыы (заочнай) көнүллэниэн сөп. Кыттааччылар испиһэктэрин Тэрийэр кэммитет бигэргэтэр.

3.3. Кэмпириэнсийэ куораттааҕы түһүмэҕэ 1 күн устата ытытыллар.

Секциянан үлэ, түмүк таһаарыы, кыайыылаахтарга, кыттааччыларга анаан сүбэлэр.

3.4. Үөрэнээччини кытыннарар тэрилтэлэр тырааныспары, ГИБДД арыаллааһынын, олорор-аһыыр усулусбуйаны тэрийэллэр, куттал суоһаабатын уонна сэрэхтээх буолууну хааччыйаллар.

4. Дьүүлүүр сүбэ састаабын быһаарыы

4.1. Дьүүлүүр сүбэ (экспердэр) састаабыгар Дьокуускай куорат саха тылын учууталларын методическай холбоһугун салайааччыта, «Алгыстаах сахам тыла» түмсүү салайааччыта, РНА Сибиирдээҕи салаатын Федеральнай чинчийэр киинин научнай үлэһиттэрэ, Хотугулуу-Илинги Федеральнай университет преподавателлэрэ, үрдүкү үөрэх, эбии үөрэхтээһин тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ киирэллэр. Бэрэссэдээтэл, сэкирэтээр уонна атын чилиэннээх хамыһыһа састаабын Тэрийэр кэммитет бигэргэтэр.

4.2. Дьүүлүүр сүбэ үлэлэри сыаналаан, уопсай түмүк таһаарар.

5. Үлэни сыаналыыр ирдэбил.

5.1. Кэмпириэнсийэ бары түһүмэҕэр экспердэр үөрэнээччи үлэтин биир кэлим кэрининэн сыаналыыллар.

5.2. Үлэ ис хоһоонугар сүрүн ирдэбил.

- Кыттааччы кэмпириэнсийэҕэ бэйэтэ эбэтэр бөлөбүнэн толоруллубут үлэнэн кыттар бырааптаах.

- Чинчийи үөрэнээччи тус үлэтэ буолуохтаах. Тиэксис 70% ааптар бэйэтин үлэтэ буолара ирдэнэр. Атын ааптар үлэтин туһаныыны сөптөөхтүк ыйан, сыылка онорор наада. Тэрийээччи үлэни Антиплагиат систиэмэҕэ бэрэбиэркэлиир бырааптаах.

- Үөрэнээччи үлэтэ сиэр-майгы нуорматын кэһиэ суохтаах.

- Чинчийн билим ирдэбилигэр сөл түбээрэ ирдэнэр. Үлэ түмүгэ айылжа, общество, билим сүрүнүүр сокуоннарын утарья суохтаах.

- Тиэрминнэр сахалыы, нууччалыы тылынан туттуллаллар.

5.3. Үлэни сыаналыыр кэриннэр.

1 кэрин – үлэни үерэнээччи тус бэйэтэ толоруута.

2 кэрин – ыйытыыга хоруй таһыма, дирингэ, хаачыстыбата.

3 кэрин – чинчийи ньымата.

4 кэрин – түмүк уопсай таһыма (сананы киллэрийи, ырытыыга киирбит матырыйаал кээмэйэ).

5 кэрин – ырытыы, анаарыы дирингэ, эрдэ чинчийиллибит үлэлэргэ тирэфирийи, ньыма арааһын туттуу.

Сыаналааһынга баал тэннээр түгэнигэр бастын үлэни таларга үс бастакы кэрин суумматыгар болѳомто ууруллар.

6. Кэмпириэнсийэ түмүгүн таһаарыы.

6.1. Сиэксийэлэр кыттыылаахтарын биир кэлим көрдөрүүтүгэр (рейтинигэр) тирэфирэн, түмүктүүр боротокуол оноһуллар, дьүүлүүр сүбэ бэрэссэдээтэлэ бигэргэтэр.

6.2. Кыайыылаахтар лауреат, уонна 1,2,3 истиэпэннээх дипломунаан бэлиэтэнэллэр.

7. Күрэххэ кыттар матырыйаалга ирдэбил.

7.1. Презентация. Презентацияны онорууга ирдэбиллэр: Көрүнгэ - pdf. Кээмэйэ 10 слайдаттан / сирэйтэн тахсыа суохтаах.

7.2. Ыстатыйа. Тиэкис көрүннээх үлэҕэ ирдэбиллэр. Формата - MS Word үлэ сиһилиир чааһыгар: бырайыак научнай, чинчийэр, практической проблемата; чинчийи ырытыыга, бу тиэмэҕэ туһуламмыт үлэлэр, үлэ түмүгүн туттулууута; туһаныллыбыт технология, ньыма сиһилээһинэ, чинчийи түмүгэ (үлэ түмүгэр туох ситиһиллибитин, научнай-чинчийэр, практической проблема быһаарыллыыта), кыттааччы тус түмүгэ.

7.3. Тиэкис кээмэйэ 15000 бэлиэттэн тахсыа суохтаах. Сириин кээмэйэ -14, арыта 1,5, файл кээмэйэ 5 Мб кыра буолуохтаах.

7.4. Чинчийи титул иликнигэр кыттааччы араспаанньата, аата, аҕатын аата, оскуолата, бырайыак аата, научнай салайааччытын араспаанньата, аата, аҕатын аата ыйыллар (баар буоллаҕына).